

В умовах сьогодення важливого значення набуває перехід сільських територій на модель сталого розвитку, що відображає сутність цивілізованої демократичної держави. Однією з ключових аспектів такого розвитку є впровадження зелених технологій для виробництва енергії, враховуючи великий біоенергетичний потенціал України та ефективне використання ресурсів у рамках єдиної державної чи регіональної енергетичної стратегії [2, с. 68].

Отже, управління агропідприємствами має вирішальне значення в контексті сталого розвитку сільських територій у сучасному світі. Зміни в умовах розвитку агропідприємств вимагають інноваційного підходу та уваги до численних проблем, включаючи екологічні та енергетичні аспекти, продуктивність сільськогосподарського виробництва, демографічні зміни та розвиток інфраструктури. Розвиток господарського комплексу та ефективна взаємодія між галузями, а також впровадження зелених технологій для енергетичного виробництва, є ключовими складовими сталого розвитку сільських територій.

Список використаних джерел:

1. Бондарчук В. В. Стратегічне управління як основа сталого розвитку національного агропромислового виробництва. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 2020. 474 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://dspace.pdau.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b76df44f-1573-4009-8750-7ab96cce3526/content> (дата звернення: 25.10.2023 р.)
2. Дудар А. Сталий розвиток сільських територій регіону. Інноваційний розвиток та безпека підприємств в умовах неоіндустріального суспільства. Волинський національний університет ім. Лесі Українки. 2020. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/18930/1/45-47.pdf> (дата звернення: 25.10.2023 р.)

Сніжко Дмитро Віталійович

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Україна
аспірант кафедри публічної політики

РОЛЬ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНОГО МЕХАНІЗМУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ СВІДОМОСТІ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ

Сучасне українське суспільство, не зважаючи на глобальні виклики та загрози, нині в умовах євроінтеграційних процесів консолідувало зусилля всіх інститутів громадянського суспільства, влади та населення на боротьбу із запеклим зовнішнім ворогом – країною-агресоркою росією, й перебуває на стадії стрімкого розвитку. За таких тенденцій та умов, що характерні процесу

реформації, вивчення проблеми та значення правосвідомості публічних службовців територіальних громад України є дуже актуальним. Швидка трансформація європейських підходів, принципів, технологій належного публічного врядування, що невпинно має здійснюватися в публічному управлінні, сприяє впливу інституційного забезпечення на зміну правосвідомості публічних службовців. Таким чином зростає роль тих ідеалів у публічному управлінні та адмініструванні територіальних громад (далі – ПУА), прагнути до яких закликає світова громада.

Прагнення до адміністративного ідеалу завжди було характерною рисою правової свідомості українців. Під поняттям «правовий ідеал» слід розуміти цілісний зразок правової системи в реалізації публічного управління та адміністрування, який міг би вважатися доскональним. Для досягнення правового ідеалу слід розуміти роль самих правових норм в цьому процесі розвитку правової свідомості, адже публічне право – основна складова реформації публічного управління. [1, с. 152].

Аналізуючи проблеми інституціонального механізму у забезпеченні розвитку правосвідомості публічних службовців територіальних громад, ми зазначимо, що сучасний стан інституційної бази не відповідає новим викликам суспільних трансформацій, спричинених глобалізаційними тенденціями, війною в Україні через наявність системних суперечностей, інертність інтеграції в сучасні інституціональні об'єднання та недооцінку рівня впливу неформальних інститутів, таких як традиції, звичаї та стереотипи поведінки.

Розвиток правової свідомості кожного індивіда поширюватиметься і впливатиме на все суспільство, та навпаки, принципи розвитку правосвідомості всього суспільства можуть впливати на окрему людину. З цього твердження випливає такий чинник – *бажання держави створювати умови для підвищення рівня правової свідомості населення нерозривно пов'язане з умовами розвитку професійної правової свідомості публічних службовців*. Для реалізації цих умов необхідне встановлення довіри з боку народу до вітчизняних публічних службовців, які, реалізуючи публічну політику в територіальних громадах України, надають якісні публічні послуги населенню [2, с. 141]. Цей процес є дуже складним, адже потребує зусиль не тільки з боку органів влади, а й з боку всіх інших складових держави та суспільства: інститутів громадянського суспільства, підприємств, установ, кожної людини окремо. Налагодження функціонування нормативно-правової системи у сфері публічного управління неможливе без якісно працюючої системи громадянського суспільства.

Результати соціологічного дослідження МБФ «Планета Взаємодопомоги» свідчить, що 40 % українців бажать та вважають за необхідне підвищити свої знання у сфері права та правового регулювання. В деякому сенсі рівень правової свідомості залежить від політичної еліти, бо саме вона в законному порядку вирішує, які ідеї, в якій мірі треба доносити до громади. Отже, забезпечення інтересів населення можливе тільки за дотримання в суворому порядку демократичних принципів політичною елітою в процесі функціонування демократичної системи врядування.

Гринь О. та Донченко О. також стверджують про значний вплив професійної правосвідомості публічних службовців на якість надання адміністративних послуг населенню територіальних громад, зростання правової культури у всіх суб'єктів публічного управління. Цим пояснюється специфічна риса правосвідомості як складової частини інституціонального механізму, роль якої не обмежена будь-якою однією стадією (фазою), вона присутня на всіх етапах реалізації механізму [3, с. 8–9].

Водночас на ефективність публічного управління впливають як базові, так і небазові інститути, як формальні, так і неформальні інституції, а інституціональний механізм має забезпечити вирішення поставлених завдань і реалізацію програм з формування та ефективного функціонування політики розвитку правосвідомості публічних службовців у територіальних громадах України. Щоб виокремити основні фактори внутрішнього середовища інституціонального механізму на забезпечення розвитку правосвідомості публічних службовців звернемося до нашого SWOT- та PEST-аналіз впливу внутрішнього середовища на їх розвиток.

Таблиця 1

Результати проведеного SWOT- та PEST-аналіз впливу внутрішнього середовища на розвиток правосвідомості публічних службовців

Сильні сторони	Слабкі сторони
Державна підтримка розвитку професіоналізації публічних службовців в контексті реалізації концепції про професійний розвиток ДС та ПОМС, що може позитивно вплинути на розвиток їх правосвідомості	Нав'язування невірних правових понять, які негативно впливають на розвиток понятійного поля в ПУА
Високий потенціал провайдерів, які забезпечують професійний розвиток державних службовців та посадових осіб МС	Недосконалість нормативно-правової бази та правової культури з розвитку правосвідомості публічних службовців
Стрімкий зріст правової свідомості населення та публічних службовців України в умовах війни, євроінтеграційних процесів в Україні	Відсутність функціонування ціннісно-правового механізму підтримки провайдерів та стейкхолдерів
Підвищення якості надання адміністративних послуг населенню в умовах воєнного стану в Україні засобами е-урядування	Високий рівень соціальної нестабільності в сфері ПУА, зниження контролю за дотриманням правових норм
Створення сприятливого середовища для розвитку трансформаційних змін інституціональному механізму з орієнтованістю на європейське майбутнє	Принципи правової ідеології в ПУА відповідають застарілим тенденціям розвитку суспільства, спостерігається фактор спрямованості популяризації сучасної правової ідеології переважно на молодь
Підвищення конкурентоспроможності між публічними службовцями, провайдерами, які готують магістрів та підвищують професійний розвиток публічних службовців, що може стати елементами інститутів контролю, аудиту та наукових досліджень у розвитку правосвідомості публічних службовців	Відсутність актуальності впроваджуваних інституціонально-правових змін для більшої частини публічних службовців
Наявність ціннісно-правової та ціннісно-мотиваційної складових у демократичних	Невизначеність соціального та правового ідеалу – характерна риса українського

цінностях суспільства, що може стати базовою основою у розвитку правосвідомості публічних службовців	менталітету.
Активізація роботи ІГС з розвитку правосвідомості публічних службовців в контексті реалізації євроінтеграційних підходів	Недосконалість інституціоналізації неформальних і неправових типів соціальних взаємодій
Наявність у змісті розвитку професійної правосвідомості публічних службовців духовної складової, традицій українського народу, його історичних цінностей(менталітету)	Слабкість протестного потенціалу агентів соціальних змін, які зіткнулися з порушенням формальних правил службових відносин на державній службі

Як бачимо з таблиці серед основних чинників, які відображають сильні сторони інституціонального механізму забезпечення розвитку правосвідомості публічних службовців, нами виділені високий рівень підтримки керівниками територіальних громад професійного розвитку публічних службовців [3, 4, 5].

До можливостей ми відносимо підвищення якості надання публічних послуг у сфері публічного управління та адміністрування засобами електронного врядування, підвищення конкурентоспроможності між публічними службовцями, провайдерами, які готують магістрів та підвищують професійний розвиток правосвідомості публічних службовців, що є елементами інститутів контролю, науки та ін. і створюють середовище можливостей для розвитку трансформаційних змін інституціональному механізму.

За результатами проведеного SWOT-інституціонального механізму можна зробити висновок, що сукупність наявних формальних і неформальних інститутів в територіальних громадах України потребують значного реформування й удосконалення, оскільки мають забезпечувати стимулювання, конкурентоспроможність наданих послуг як на внутрішньому, так і на зовнішньому середовищах, доступність публічних послуг для всього населення України.

Список використаних джерел:

1. Барабаш О. Правосвідомість та її вплив на поведінку людини. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки. 2017. № 861. С. 68–72.
2. Гринь О. Д., Донченко О. І. Питання сучасного стану правосвідомості: особливості формування та проблеми вдосконалення. Вісник Одеського національного університету. Серія: Правознавство. 2014. Т. 19, Вип. 3. С. 7–16.
3. Ларіна Наталія, Ларін Станіслав. Професіоналізація публічних службовців як напрям захисту національних цінностей в публічному управлінні. *Аспекти публічного управління*. 2022. Т. 10. № 6. С. 95-101. DOI: <https://doi.org/10.15421/152249>
4. Муж В. Громадянське суспільство як форма вираження колективної правосвідомості. *Вісник НУ «Львівська політехніка». Юридичні науки*. 2015. № 827. С. 169-173/
5. Сніжко Д. В. Роль інституції у забезпеченні розвитку правосвідомості публічних службовців. *Професіоналізація державної служби*:

вітчизняні виклики та європейські орієнтири : матеріали Міжнар. круглого столу до Дня державної служби. (Київ, 20 черв. 2023 р.) / за заг. ред. Л.Г. Комахи, Н.М. Корчак, Н.Б. Ларіної. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2023.

Тищенко Світлана Іванівна

Миколаївський національний аграрний університет, Україна
*кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри економічної кібернетики,
комп'ютерних наук та інформаційних технологій*

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

За останні роки в Україні відбулися значні зміни в структурі управління, особливо на місцевому рівні. Реформа децентралізації, яка розпочалася у 2014 році, передала значні повноваження та відповідальність територіальним громадам. З цим новим рівнем автономії виникає необхідність ефективного управління соціально-економічним розвитком. Сучасні інформаційно-аналітичні системи стали незамінними інструментами в цій справі. У доповіді досліджено роль цих систем у активізації соціально-економічного розвитку територіальних громад України.

Сучасні інформаційно-аналітичні системи стали незамінними інструментами для підтримки прийняття рішень та управління на місцевому рівні. Ці системи охоплюють широкий спектр технологій, включаючи геоінформаційні системи (ГІС), аналітику даних і платформи електронного урядування, які дозволяють територіальним громадам збирати, аналізувати та поширювати дані, важливі для їх розвитку.

Одним із фундаментальних аспектів ефективного управління є прийняття рішень на основі даних. Інформаційно-аналітичні системи дозволяють територіальним громадам збирати та обробляти дані щодо різноманітних соціально-економічних показників, зокрема демографії населення, економічної діяльності, інфраструктури та комунальних послуг. Ці дані дають змогу місцевій владі визначати тенденції, потреби та сфери покращення, сприяючи більш обґрунтованому та цілеспрямованому підходу до планування розвитку.

ГІС-технології, наприклад, платформи EOSDA Crop Monitoring, SYNERGYMAP або «Геоінформаційна система міста» (МістоГІС), відіграють ключову роль в управлінні територіальними громадами. Вони дозволяють візуалізувати та аналізувати просторові дані, такі як землекористування, інфраструктура та умови навколишнього середовища. За допомогою ГІС місцева влада може приймати обґрунтовані рішення щодо міського планування, розподілу ресурсів і готовності до стихійних лих, таким чином сприяючи загальному добробуту громади.

Платформи електронного урядування, наприклад e-Gov 2.0, сприяють спілкуванню між місцевою владою та мешканцями, підвищуючи прозорість та